

Mange er nødt til å være tospråklig

Av Helene Valvatne

Publisert: 06.des. 2013 11:43

Pedagogikkprofessor Monica Melby-Lervågs uttaler til Aftenposten 27. november at "tospråkighet i seg selv" kan ha "en negativ effekt på språkutviklingen og leseforståelse i skolen" for "barn av foreldre med lav utdanning fra land med ødelagte skolesystemer". Mange har uttrykt uenighet med henne, og jeg skal ikke her gå inn i diskusjonen om årsaker til problemene. I stedet vil jeg bringe inn et perspektiv som har vært lite fremme, nemlig at mange barn, ikke minst blant barna Melby-Lervåg er bekymret for, er nødt til å være tospråklige. De må lære seg norsk for å fungere i det norske samfunnet, og må kunne morsmålet for å snakke med foreldrene.

God kommunikasjon mellom barn og foreldre er avgjørende for barns utvikling, også for språkutviklingen, og det er adskillig enklere for barn å ta vare på og videreutvikle det språket de har lært fra starten av, enn det er for voksne å lære seg et nytt språk så godt at de kan bruke det til alt foreldre trenger å snakke med barna sine om.

Når vi vet hvor viktig kommunikasjonen mellom barn og foreldre er, og også vet at det å kunne to språk godt, er en ressurs, bør vi rette oppmerksomheten mot hva som kan gjøres for å bidra til at alle barn med andre morsmål enn norsk kan lære seg både norsk og morsmål så godt som mulig.

Stolte av morsmålet sitt

Det er mye som bør gjøres, og ulike barn har ulike behov. I dette debattinnlegget skal jeg bare nevne noe som er enkelt og billig: Vi må arbeide for at barna skal være stolte av morsmålet sitt! Her har både forskere, medier, politikere og andre en viktig rolle å spille, for å støtte opp om den jobben som må gjøres av foreldre og pedagoger.

Kanskje er barnehagelærerne de aller viktigste pedagogene, for god tospråklig utvikling forutsetter tidlig innsats. Barnehagen har først og fremst ansvar for at barna lærer norsk, men har også gode muligheter for å støtte opp om morsmålsutviklingen.

Ved å vise interesse for ulike språk og dialekter, og inspirere barna til å dele noe av det de kan på morsmålet, kan voksne som ikke kan barnas morsmål, bidra til at barna blir stolte av sin språklige bakgrunn. Med positive holdninger til morsmålet i barnehagen, er det lettere for foreldrene å motivere barna til å snakke morsmålet, og foreldrene kan også inviteres til å samarbeide med barnehagen om et frodig flerspråklig miljø. Dette kan inspirere dem til å hente frem stoff som kan deles i barnehagen, som sanger og bevegelsesleker med ord. Også fortellinger og bøker kan være aktuelt, hvis foreldre eller ansatte i barnehagen kan oversette til norsk så alle får glede av det.

Heldigvis arbeider mange barnehager godt med både morsmål og norsk, men dessverre motarbeides bestrebelsene på å styrke morsmålet ofte av politiske og administrative bestemmelser. Jeg oppfordrer Oslos nye barnehagebyråd, Anniken Hauglie (H), til å tenke gjennom konsekvenser av den ensidige satsingen på norsklæring i prosjekt Oslobarnehagen og i bystyremeldingen "Byrådets strategi for sosial mobilitet gjennom barnehage og skole".

Oppgaver til artikkelen:

1. Finn 2-3 setninger i teksten som gjengir det viktigste poenget i artikkelen.
2. Hvorfor er det viktig at barna blir tospråklige og ikke bare lærer å snakke norsk?
3. Hvordan kan barnehagene bidra til tospråklige barns språkutvikling?
4. Hva synes du som barnehageassistent kan gjøre for å motivere tospråklige barn?